

TIDEVARVET

TIDEVARVET

N:r 35-36: 1929

Ej enbart pengar, ledande artiklar.

Det andra kapitlet i 1927 års sakkunniges förslag till lag om åtgärder mot lösdriveri och Sedeslöst leverne av samhällsskadlig art granskas av dr. Ada Nilsson.

Elsa Björkman-Goldschmidt berättar i Sebastian om en mandrom om inbördeskrig, som kort efter fick sin motsvarighet i verkligheten genom den blodiga sammanstötning mellan Heimwehrmän och socialdemokrater, som härom söndagen ägde rum i Wiens närhet.

INågra ord om hyror vidrör Eva Schmidt ett aktuellt och mångsidigt spörsmål.

Gina Leffler fortsätter i veckans nummer sin studie över Spanskt måleri med artikeln om barockmästaren Velazquez.

Den internationella sammanslutningen av Akademiskt bildade kvinnor har firat 10-årsjubileum i Genève. Fil. mag. Astrid Sturzen-Becker ger i samband med detta en liten överblick av föreningens medlemmar, dess arbete och förgrundsfigurer.

Veckans novell är hämtad ur Paul de Kruif Hungerfighters, Hjältär i kampen mot hungern.

Förstakammarval äger i år rum i Stockholms stad — den 18 sept. — och Älvsborgs län, där valet sker under landstingets sammanträde nästa vecka. Vi återkomma.

Nr. 35 och 36 av Tidevarvet ha sammanlagt till ett dubbelnummer. Tidningen utkommer alltså nästa gång torsdagen den 14 sept.

Lärarinna önskar hyra tyst, soligt rum ej långt fr. Humlegården. Svar till denna tidning.

Gör ett besök i
Söders populäraste bageri
BAGARSTUGAN
Bellmångsgatan 6 Hörnsgatan 37

Svenska Eldbegångelse Föreningen
Normalmotors 2 A — Stockholm
Öppen 10-4, lördags o. helgdagsaftnar 10-2
Tel. Norr 2200 för eldbegångelser
Norr 2280 • medlemsmånad.
Avgift 10 kr. en gång för alla, för begravningsförsäkrad 5 kr.
Kremeratorier i Stockholm, Göteborg, Örebro och Hålsjöborg.

«Sedeslöst leverne av samhällsskadlig art.» Av Ada Nilsson

Förslaget till lagstiftning om åtgärder mot lösdriveri innehåller även ett kapitel — alternativt särskild lag — om åtgärder mot sedeslöst leverne av samhällsskadlig art.

Då vi nu taga upp denna del till särskilt skärskådande, vilja vi dock framhålla att den väsentliga anmärkning, som vi riktade mot hela lösdriverlagen, även gäller dessa åtgärder. Vi karakteriserade hela förslaget såsom ett lagförslag, som överlätt sig själv, då utvecklingen gått i den riktning, att man genom särslagstiftning för olika kategorier, rekryterande lösdriverkåren, sökt komma till rätta med problemen olika sidor. Vi nämnde alkohollagsstiftning, interneringslagarna för återfallsförbrytare och förmänskat tillräkneliga, lagstiftning mot könsjukdomar m. m., enligt vilka lagar samhallet skyddar sig mot de sociala samhällsskada och i viss mån även söker utöva hjälpverksamhet.

Vi övergå nu till det föreliggande förslaget. Samhällets åtgärder emot dem, som gjort sig skyldiga till vad som betecknas såsom "sedeslöst leverne av samhällsskadlig art", skola i städer med ett innevänareantal av över 20.000 handhavas av en skyddsmynd., direkt utsedd av stadsfullmäktige. Det skall

därvid tillses, att erfarenhet rörande hälsovård, barnavård, fattigvård och nykterhet äro företrädda inom nämnden. Minst en läkare och två kvinnor föreskrivas. För Stockholm skola särskilda bestämmelser utfärdas.

Där skyddsmynd. icke finnes kan fattigvårdsstyrelse eller på kommunens uppdrag annan kommunal myndighet erhålla skyddsmynd. befogenhet.

Skyddsmynd. skall ägna sin uppmärksamhet åt "sedeslösta leverne av samhällsskadlig art" och må till sitt biträde kalla "därtill skickade män och kvinnor". Barnavårdsnämnd, fattigvårdsstyrelse, nykterhets- och hälsovårdsnämnd samt polismyndighet äro skyldiga anmäla till skyddsmynd. de fall av utuktigt leverne, flyllande vissa betingelser, som komma till deras kännedom. Har skyddsmynd. fått mottaga sådan anmälan "eller eljest fått kännedom om fall då dess ingripande anses påkallat", skall den föranställa en undersökning, inhämta upplysningar och om nödigt skall vederbörande personligen inkallas, ev. med handräkning från polismyndighet. Skyddsmynd. skall sedan vidtaga tjänliga åtgärder till den anhålles tillrättaförande, s. k. hjälpåtgärder. Nämligen "genom att söka bi-

bringa honom insikt om vådan av fortsatt sedeslöst leverne och genom personlig inverkan förmå honom att föra ett ordentligt och samhällsnyttigt liv samt därvid allvarligt erinra honom om de påföljder, som i annat fall kunna för honom inträda. När anledning därtill föreligger söka förmå honom att rådfråga läkare och följa dennes föreskrifter, eller att söka vård å sjukhus, enskild anstalt eller hem — eller i fall av behov söka vara honom behjälplig med erhållande av arbete, eller söka bereda honom yrkesutbildning, samt, där det för minskande av frestelserna till sedeslöst leverne anses erforderligt, ombyte av verksamhet eller vistelseort". Villkoren för vistelseort m. m. föreskrivas av skyddsmynd. och också anordnar övervakning av den omhändertagade.

Skyddsmyndens åtgärder böra inte utsätta den anhålle för allmän uppmärksamhet och handlingarna få inte åtkommas av obehöriga.

Visa sig alla dessa åtgärder vara gagnlösa, skall nämnden överlämna ärendet till länsstyrelsens prövning och samtidigt göra anmälan därom hos polismyndigheten, som har "att taga i förvar" den, om vilken det är fråga och inställa honom hos länsstyrelsen.

Forts. å sid. 5

SEBASTIAN

Jag har här i Wien lärt känna två unga män — ja, jag kan nästan säga, att jag blivit god vän med dem.

Den ene är — hur underligt det än låter — hembiträdet "Schatz". Ett par dagar efter hennes inträffande anmälde sig en man från polisen som dock genast lugnande tillade, att han bara var förlovad med min Resi. "Jag tycker inte om smussel, utan vill ha klara papper" — förklarade han, vilket ju var förmånliga åsikter för en blivande polisman. Han berättade, att han gjort sig fri på torsdagarna — Resis lediga eftermiddag — och undrar om jag hade något emot hans besök. Han svarade för ordning och goda seder — och fick naturligtvis ja.

Sedan dess bruka vi alltid pratats litet vid varje torsdag när han kommer — och jag känner det som om värt hem på ett särskilt sätt stode under den höga rättvisans hägn — när jag hör Sepps steg i trappan.

Sepp heter alltså den ene av mina två vänner — den andre heter Wastl — och båda namnen äro förkortningar för ett och detsamma — nämligen: Sebastian.

Wastl är mekaniker och kommer till oss då och då för att se om vår källa — en liten, liten Dixi. Medan man putsar och smörjer har man tid att prata och vi förveckla oss ofta i samtal, vilkas alltför intensiva intresse

ibland inverkar ganska menligt på bilens skotande; och är till stort förång för Wastls armar och ben, när han — liggande under bilen — försöker att ge uttryck åt sina känslor genom livliga gester.

Egentligen skulle de varit rätt lika varandra — om inte olika åsikter och livsvillkor hade satt in prägel på dem. Sepp, i civil, utprädd alltså ytterligt korrekt i mörkblå kostym, tätklippt hår och tadellös vil starkkrage — ibland även i sportkläder och grön vindjacka med eklovstecknet. Sepp är nämligen vid "Heimwehr" — och deltar ofta i deras skjutövningar.

När Wastl kränger ur överallen breder han ut Schillerkragen över sweatern — och i rockens knapphål lysar en röd nejlika. Han stryker ofta med handen över ögonen, eller — med ett otåligt huvudkast — slår bort den yviga locken, som vill falla för långt ned i pannan. Hans vindjacka är av gultaktig färg och med röd armbind. Wastl är ordningsman vid det republikanska skyddsförbundet.

Vid orden "Heimwehr" eller "Socialdemokrati" blixtra bådas ögon med en farlig glans.

"Vi fördrar ordning och rätt" — säger Sepp. "De samhällsförstörande elementen, som bara vill åstadkomma oreda och upplösning, måste bekämpas och förintas"...

"Rätten måste segra — lika rätt åt alla — jämlikhet och broderskap" — är Wastls stridsrop. "Och vi ska driva igenom det tack vare vår fina organisation. Inget skoj i fackföreningarna må ni tro. — Ordning och rätt — sida på allt"...

"Det är något högre vi kämpar för." — Sepp är idealist innerst inne. — "Vi värnar om fädernas arv. Vi får inte bara tänka på privata fördelar, utan på vårt lands bästa. Att bevara våra faders land till våra barn — Österrikes ärofulla minnen"...

"Rikedom är inte allt här i världen", ropar Wastl. — "Ned med materialismen — fram med sanning och ljus. Vi sätter målet högt — lycka åt hela mänskligheten — alla är bröder — inga tränga nationella gränser. Och vårt röda Wien är bland de främsta i kampen" — tillägger han med en viss stolthet. — Wastl är stor lokalpatriot. "Vienna! Vienna!" vrålar han vilt på idrottsplatsen — glömsk av den stora internationella...

En natt hade jag en hemsk dröm. Det var inbordes krig i Österrike. I överskådliga mängder gingo unga män emot varandra — men när jag såg närmare på dem tyckte jag att de alla voro Sepp och Wastl. På ena sidan var idel Seppar — på den andra stod Wastl vid Wastl i långa rader.

forts. å sid. 6.

Fallet Ekberg

En 22-årig murare står i centrum för dagens intressa och fördömler. Av hans personlighet och, låt oss säga, civila tillvaro, d. v. s. den sida, som inte i och för sig angår polisen, har man kommit göra sig ungefär följande bild. En med hänsyn till hans ålder oproporcionellt hög arbetsinkomst, uppriktad genom yrkeskicklighet, dels och kanske främst genom goda förbindelser med murarmonopolet, vilka möjligheter tidigt och inbringande anställning. I samband med 6.000-kronorsinkomsten yrkesbruker att fira om helgdagsaftnarna, alltså både tid och råd till nöjen. Den hos de flesta människor vanliga tafattheten i fråga om valet av dessa nöjen. Besittning av motorcykel med åtföljande överflöd på kvinnliga bekantskaper. En viss grad av övermod och bortskämdhet. Trevligt utseende. Sympatiskt sätt. "Det."

Angående den icke civila, d. v. s. den mot polisen vända sidan av hans väsen, har vi under de många veckor, som förflytt sedan han faststogs, fått lysna till så många indigerade beskrivningar på den härfyllade brottslingen, den minderåriga, undermåliga människan, den förhårdade nidingen, att det verkligen till sist kan förefalla, som om samhället aldrig bland sina vilseförda barn skadat maken till avskvärd förbrytare.

Medan samhället beter sig, som hade denne unge man av egen kraft svingat sig upp till den anseliga ställningen av fristående, ensam och ojämförig brottling, öker det att med den svarta skuggan över det förloredes sonens huvud framkalla en välgörande kontrast till sin egen ljusa, offläckade skenad. Syndsbocken är funnen. Gemensamt skuld, alla slags uppbyggade eller föröborade allmänna brister, mistag i det gemensamma livets struktur, kära och dölda fel lastas på den endes rygga. Alla de förtruffliga på ena sidan, han, den ende syndaren på den andra.

Naturligtvis går det inte an att halva mänskligheten, kvinnorna, skall gå i fruktan för sitt liv på gator, till vilka de själva skattat eller i trappor, som de hederligen skura och hyra för ärligt förtjänta pengar.

Men det kvinnliga samhället kommer i den här saken ingalunda lätt undan. Ty i det skrärande ljus, som genom Ekbergproppen kastats över scenen, där vi utprädd, den vanliga, tusentradiga vardagen, till vilken vi alla lämnat vårt bidrag genom uppfostrande, vänner och tänkesätt, har det visat sig, att det är långt, långt kvar till den nya tidens kvinna, som Wells skildat i William Cissolds värld, den härligt rakryggade, värdiga, ärliga.

Det värsta är att det inte bara rör en och annan, som faktiskt har varit sig slarvigt och simpelt åt, utan man ser hur trädarna i denna de hundrade Ekbergstråns och kärleksförbindelsernas tragiska historia sträcka sig in i förhållanden, som dagligen gillas och brukas också av nogräknade.

Där är exempelvis seden att flickan skall låta sig bjudas, medan ingen någonsin kan klara ut, var gränserna på för hennes återbetalningskyldighet. Den automatiska upptafningen om mannen som alla nöjens källa. Östvästnidingen, fogeligheten, fogheten inför mannen, som följer med den vanan.

Det här är en hel historia. Den vore värd en egen spalt, som skulle beta. Ätt låta sig bjudas och bl. a. handla om pojkar konservativa fasthållande vid ett bruk, i vilket de medvetet eller omedvetet känna en del av sin makt ligga förankrad.

Denna historia måste tilläta vidare vänta. Så mycket har den i alla fall redan uppenbar, att det inte längre passar oss att betrakta muraren Ekberg som en entasta skräppor uppväxt utanför samhällets hägnade jord. Tvärtom. Han är en folkriktig produkt av denna. Han är den koncentrerade droppe, som kramats ur en försprikt verklighet. Speglar som i skarp förstoring återger de sanningar vi helst velat döjja och glömma.

konsum föreningen för lägre levnadskostnader

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE

Ada Nilson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ

Ehn Wägnar.

Ellisbeth Hamm.

Honorine Hermelin.

REDAKTIONSSKRETERARE

Carin Hermelin.

Mottagningstid 10-12.

Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.

Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

Postgiro 1544

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6,— halvår kr. 3,50.

kvartal kr. 2,— Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre

per millimeter.

Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1929

Wahlstedts Tryckeri Aktieförlag

Storgatan 22

Olga Elmdahl

Modemagasin

Kungsgatan 53. Tel. 10851

STOCKHOLM.

Frälsningsarméns

Alkoholisthem

Kurön

(Åttjuter statsbidrag)

Två timmars ångbåtsresa från Sthlm

Prospekt och övriga handlingar sändas från

Socialsekreteraren, Ostermalmsgatan 24

Stockholm.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.

Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.

E. L. La Vattugatan.

STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvskaver,

Boutredningar och testamenten,

förvaltningsuppdrag.

Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.

Kungsgatan 6 - Stockholm

Tel. 147 99 2424

Mathilda Staël von

Holstein

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.

Malmorgsgatan 3, Stockholm

Telefon 288, 289

Familjerätt, Hyresrätten, Testamenten,

Boutteckningar, Förfrågningar från ländsorten bevaras oändligt.

Westerstahl, O.

& Branting-W., Sonja.

Led. av Sveriges Advokatsamfund

Vasagatan 4 Tel. 11218

TANDLÄKARE

Tandläkare

Bo Burman

Medl. av Sthlms Tandläkarföreningen

Birger Jarlgatan 34

Mottagn. enl. överensk. per tel. 10290

Tandläkare

Inga Forssberg

Medlem av Sthlms Tandläkarförening

Folkungsgat. 50, 1 tr. (Götgätsplatset)

Mottagnings-tid: Vardagar 10-12

f. m. och 7-8 e. m. Annan tid enl.

överenskommelse per tel. s. 1324.

Tandläkare

Emil Hjerstedt

Medlem av Sthlms Tandläkarförening

Sibylliegat. 23, 2 tr. (vid Stermalmsgat.)

Mottagn. efter överenskommelse

per tel. ö. 9191.

Tandläkare

Konrad Granér

(Medl. av Sthlms Tandl.-förening.)

St Eriksgatan 40 III, hiss.

Mottagn. efter överenskommelse

per tel. Kungsh. 341 97.

Tandläkare

Gunnar Wijkström

Medl. av Sthlms Tandläkarförening

Odeгатen 90, el. 84070. Vardagar,

10-1, 5-7, 30. Lördagar 10-1, sönd.

12, 30-1, 30. Kostnadsfri rådgivning.

Tandläkare

Harry Weinberg

Drottninggatan 71 A. II tr.

Mottagn.: Månd, Onsd, Fred, Lörd.

11-1. Tisd, Torsd, 4-7. Tel. N.

7515.

Ej enbart pengar

Sedan någon tid har en lantarbetskonflikt pågått i Småland, och det synes inte heller fritt, att den utbreder sig till Blekinge. Vi ska inte denna gång ta upp själva lantarbetsfrågan eller de löneförnär, striden gäller. Endast några reflektioner.

Vad denna konflikt visar, är att organisationen vid lantbruket är efter sin tid. Fackföreningsrätten är faktiskt ännu icke erkänd beräffande jordbruket, d. v. s. nä. när det gäller arbetstagarerna. Det var arbetsgivarna, som här först organiserade sig till skydd för en annkande fara. När sedan arbetstagarerna följde exemplet, fattade man inte, att det var samma sak, och vill alltså jämt på en del håll neka dem föreningsrätt. Här är det inte bara frågan om storgodsägarna, bönderna äro minst lika konservativa. Och när arbetsgivarna sedan ska försvara sig mot strejker, tillgripa de lagboken som enda försvar. De ha rätt att "vråka" sina arbetare, när de inte fullgöra sitt arbete. Visserligen! Men detta är ett "fattigdomsbevis för arbetsgivarna. Inte äro de kansje så "svällande av välmåga" som Soc. Dem. tror, men så fattiga äro de väl ändå inte. Där finns underhandling, och där finns medling, som nog äro ett bättre sätt till överenskommelse än att sätta människor på bar backe och köra bort dem. Det är synd om arbetsgivarna, att de inte ha bättre förstånd. Men det är att märka att i hela vår jordbruksutbildning ingår inte något sådant ämne som konsten att vara arbetsgivare. Den är inte stor. Men den är nödvändig. Och det är en stor brist, som gör sig gällande. Annars skulle många konflikter kunnat undvikas. Troligen även denna.

Veget. inackordering (rum och middag) önskas i Stockholm. Svar till denna tidning.

SARA-restaurangernas i Stockholm nyöppnade vegetariska avdelning har organiserats av Fru Anna Olsson, känd expert på området. Fru Anna Olsson är utgivare av den nyligen utkomna **VEGETARISK KOKBOK** Med förord av Ragnar Berg. Pris i klomband 3,50. Innehåller omkring 485 matrecept. Finnes i bokhandeln. Lindblads Förlag, Uppsala.

Veget. inackordering (rum och middag) önskas i Stockholm. Svar till denna tidning.

SARA-restaurangernas i Stockholm nyöppnade vegetariska avdelning har organiserats av Fru Anna Olsson, känd expert på området. Fru Anna Olsson är utgivare av den nyligen utkomna **VEGETARISK KOKBOK** Med förord av Ragnar Berg. Pris i klomband 3,50. Innehåller omkring 485 matrecept. Finnes i bokhandeln. Lindblads Förlag, Uppsala.

CLARTÉ

Tidskrift för socialistisk kultur. Redaktion: förf. Bertil Almqvist, fl. kand. Leif Björk, fl. stud. Mauritz Konow, förf. Karin Boye, amanuens Alf Johansson.

Utkommer med 12 nummer per år. — Prenumerationsavg. för helt år kr. 3,— för halvår 1,50. Lösnummer 25 öre.

Adr: Clarté, Box 443, Stockholm

Postgirokonton 2873.

Ida Norman - Skomagasin
Humlegårdsgatan 6 - Tel. 786 15
Rekommenderas
REPARATIONER UTFÖRAS
Vid uppvisandet av denna annons lämnas 15% rabatt
Låga priser

H A A G

Sedan två veckor tillbaka bemöda sig makternas representanter på konferensen i Haag att komma tillräta med världskrigets ännu oppklarade räknenskaper. I de dagliga underrättelserna från förhandlingarna ha misslyckandena, överrumplingarna, den holländska katastrofen av konferensens sammansattörande intagit en framträdande plats. De ha tydligt visat vilket segslitet arbete, som blivt de 1100 männen på konferensen ålagt att utföra. Ministrar, experter, finansmän, ekonomer, diplomater gnuggas till det yttersta för att rädda den europeiska freden från den allvarliga stöt, som konferensens misslyckande anses innebära, samtidingt ha de oavslutligt hållit det egna landets intressen fast i sikte. Konferensen har dock, alla vidrigheter till trots, hållits samman dag efter dag under dessa långa veckor, och den otalige iakttagaren av dramet har fått säga sig, att den omständigheten att världen faktiskt varit med om en uppgerelse av krigskuldrifragan, ända till denna punkt, sådan den nu är, från de första fantastiska fördringarna på Tyskland över Spakonferensen för tio år sedan, Dawesplanen och slutligen fram till Youngplanen — omkring vilken striden nu står — med sin betydliga nedskärning av de tyska betalningarna, att detta trots allt måste tas som bevis för, att en lösning slutligen må kunna finnas.

Emellertid ha de i Youngplanen fastställda betalningsvillkoren, som man allmänt förmodade skulle utgöra en lämplig grundval för förhandlingarna, visat sig i så måtto värdelösa, som England genom sin skattkammar-kanslar mr. Snowden bestämt vägrat att gå med på dem. Denna Snowdens förklaring åstadkom redan på konferensens första dag stor bestörtning. De följande förhandlingarna ha huvudsakligen inriktats på att vinna den senstörste engelsmannen för den linjen, vilken, som de olika representanterna likväl som pressen energiskt framhållit, England av gammalt brukat följa, nämligen att ge vika där det gäller egna intressen och därigenom främja det helas bästa.

Mr. Snowden med och honom en enstämning engelsk press ha emellertid framhållit och med allbehanda mer eller mindre drastiska bilder förklarat sin vilja att förbli självständigt. "Mr. Snowden har sagt sitt nej på de britiska skattebetalarnas vägnar, och antingen han avsåg det eller inte, betyder detta nej ett så viktigt främjande av det europeiska tillfrisknandet, att inte ens ett eventuellt misslyckande av konferensen kan göra det om inte", kommenterar Manchester Guardian. "England har nämligen genom detta nej för första gången låtit bli att stötda de mäktiga segrarna på kontinenten och därigenom bidragit till de utjämnade deras övervikt över de besegrade".

Som bekant innehå Youngplanen en uppdelning av de tyska betalningarna i två kategorier, nämligen de säkra, som under alla omständigheter är tillräckliga, och de mera begärliga ovillkorliga annuitemera blir enligt planen betydligt mindre än de England hittills erhållit, medan t. ex. Italien skulle göra stora vinster och Amerika en högst obetydlig förlust. Italien har följaktligen gjort gemensamt sak med Frankrike för att med dess hjälp få sina fordringar tillgodosedda. Frankrike å sin sida ställer Youngplanens godkännande som villkor för Rhenlandets utrymning och vägrar att tala om vilket program det tänkt sig för utrymningen, förrän den saken blivit klar.

England är däremot villigt att för sin del börja utrymningen redan i september. Härmed har utrikesministern Mr. Henderson givit klart besked. Vad säger då Tyskland, land av skadestandsfrågan ovedersägligen närmast berörda parten? Dess utrikesminister Stresemann, som inom parentes av korrespondenterna beskrives såsom avmagrad och förändrad — har förklarat att ett underkännande av Youngplanen betyder den nuvarande tyska ministärens avgång. Hur det än må gå med konferensen ämnar Tyskland — som i Youngplanen varit avsett — från första september börja betala enligt dess schema.

Inom alla de frågor, för vilka här i grova drag redogjorts, finnas slutligen orakneliga detaljer, som kunna tydas och vrängas i hundratals riktningar av de olika länderna. Vi nämna bara en så viktig fråga som naturaleveranserna med deras olika verkningar på resp. länders arbetsmarknad och hela näringslivet överhuvudtaget. Trots de föregående veckornas till synes ganska resultatlösa arbete tycker man sig i de sista telegrammen från konferensen utsittigt skönja en liten ljusning med utslut till någon slags lösning.

Några ord om hyror

Av Eva Schmidt

De stora våningarnas storfolk de kunna väl klaga hjärtligt ibland — våningarna är för långsträckt, för korridor-avgränsad, för mörk, för gråsligt kall. Flytta skall man, få en modern, cirkelrund våningensvåning, där gasspis och frigidare stå för köket och alla de sju rummen ligga behagligt inmonterade omkring en åttkantig, träinklädd hall. Och helst med södersol!

De stores årligen återkommande fasta klagomål och flyttningsbeslut det är ett intet mot det som utgår från småvåningarna och tvårumslägenheterna. Flytta skall man! På ett "fullt modernt" rede en gång i livet, badrum, köksbalkong och hiss, slippa traska i femtrapshöjden med lördagsparaperna, slippa släpa skingläderna ner på gården var månad nu, slippa skicka ungarne ut att Centralbad i januariöklden. Ja, det är verkligen mycket som ska bli gott att flytta. Inte sedan tvårumslägenhetens husfru var arton år har hon drömt så lyckligt och så ljust som hon drömmer inför detta badrummet, hissen och marmorvaskan, som hon skall flytta till.

Låt oss vika under drömmarna ett slag och blika stordet — och erfaret — mot verkligheten.

Låt oss då först se med en enda liten sidoblick mot de två väikända faktorerna, som alltid råda över världsmarknaden: Tillgång och efterfrågan. Som det är denna tidning förnummat att droppa ned i många "ensamma självförsörjandes" brevlådor, skall här i första hand avlysas ryktets sus om moderna tvårumsvåningar — med badrum och metersbred hall — hösten 1929.

Hadde många, många hundrade av de gruvelsträtt inackorderade, inspensionerade, rumsdelade självförsörjande varmt och fast trott att "det skulle bli gott om billiga småvåningar till hösten?" — Det var ett missgatt, ack!

Missgatt kunde vara förklarligt även i de mera underkunniga led. Ty det har stigit fram denna sommar, särskilt på Kungsholmen och Söder, en ansenlig mängd av nybyggen, vilka angivits enbrukat som "småvåningshus". Så i nybygget vid St Eriksgatan, vid nya delen av Igelddamsgatan, likså på Kungsholmen och vid den härligt vackra helt nyutlagda Strandgatan, Kungsholmsstrand, invid Klaraviken, mitt emot Karibergs slott och park. Likaså i det s. k. Sportplatsat på Kungsholmsidan av St Eriksgatan, det största nybygget på Kungsholmen, ett ofantligt komplex — idel omtanke om småvåningarna och smålägenheterna. Söder har lagt ut nya kvarter och sträckt ut nya gator åt flera olika håll, Erstagatan, Bjurholmsplan, Bergsundsområdet. Inom det sistnämnda området lär man särskilt ha lagt sig vinn om att placera in lägenheter av enklur med kokvrå men med större golvyta för det enda rummet än man de sista åren brukat bestå. Erstagatans och Bjurholmsplans byggmästare koncentrerat sig även mest och helst på att inmontera 1—2 rumslägenheter i sina nya hus. Men allt detta är långt ut, det blir ingen bra vär för den som har sin ämbets- eller kontorlokal vid Kungsgatan eller i stadens centralare delar. Därinne ropar man fortfarande efter de två "fullt moderna".

Men rusningen efter moderna smålägenheter är synnerligen olika i olika stadsdelar. Där Tillgång alla jämnast kan divideras med Efterfrågan det är på Söder. Priset är också betydligt normalare här än på Kungsholmen och Ostermalmsgatan, t. o. m. fredligare än vid "Gamla Stans" historiska gator. På Bergsundsområdet 950-1,050 kr. för Forts. å sid. 6

Praktiserande läkare

Infört genom Stockholms Läkarförening

Dr Ester Grönblad

Ögonsjukdomar

Götgatan 7, 3 tr. hiss.

Mottagn.-tid vard. 1/10-1/11, 3-6.

Sönd. 1/10-1/11. Annan tid efter överenskommelse pr tel. Söder 11170

Med. Doktor

John Hellström

Kirurgiska sjukdomar.

Nybrogatan 11, 8 tr.

Mottagn. Månd., Onsd., Fred. från kl. 3, hållet efter anmälan pr Tel. Ost. 453 kl. 9-10.

Dr Mauritz Levin

78 Folkungsgatan 78, 1 tr.

Allmänpraktiserande.

Vard. 9,30-11, 2,30-5. Sönd. 10-11, Bost. Birger Jarlgatan 73,5, 5 tr.

hiss. Vard. 1-2. Tel. Sö. 8020, N. 16580.

Doktor

Torsten Lindner

NERVSJUKDOMAR

Mästersamuelsgatan 9.

Invid Biblioteksgatan.

Tel. 1919. Telefotid 9-10 f. m.

Mottagn. enligt överenskommelse.

Med. Doktor

Ernst B. Salén

Invärtas sjukdomar, spec. Allm.

ansmetsnings- och hjärtsjukdomar.

Sia Binsjösholmen 4 A, 5 tr.

hiss. (invid Nationalmuseum).

Tid till mottagningen erhålles per tel. Norr 216 vardagar 9-11 f. m.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Arnold Ahlström

Birger Jarlgatan 32, IV.

Medlem av Sthlms Tandläkarförening

Mottagn. enl. överensk. pr tel. N. 8350

Tandläkare

Albert Almgård

Medl. av Sthlms Tandläkarförening

Mottagn. enl. överensk. pr tel. S. 1962

Södermalmsgat. 8

Tandläkare

Gustaf Backelin,

Strandvägen 1, 2 tr.

Medlem av Sthlms Tandläkarförening

Rådfrågningstid kl. 12 1

eller efter Telef.-anmälan 748 24.

SPANSKT MÅLERI. II

VELAZQUEZ. Av Gina Leffler

Det spanska måleriets stora namn under 1600-talet är Velazquez. I honom ha vissa för detta konstituerande egenskaper nått sin kulmen och högsta fulländning.

Velazquez, den mest framstående porträttören av det kungliga hovet i Madrid och av värddiga, allvarliga kastilianare, tillhörde genom födsel det soligare och friare Södern. Han föddes 1599 i Sevilla i Andalusien, en stad som frambragt många berömda konstnärer och vetenskapsmän. Han tillhörde en gammal förnäm adelsläkt, fick en god uppfostran och sattes tidigt i lära hos ansedda målare. Tidigt uppmärksam på Sevillias sökte han tråda i förbindelse med den unge Filip IV, som just uppstigit på Spaniens tron, och efter att ha målat ett porträtt av konungen på prov, anställdes han också som dennes porträttör. Från 1623 till sin död 1660 förblev Velazquez bosatt i Madrid med korta avbrott för de två italienska resor, som han företog. Det är egendomligt hur tillsyns lätt målaren från Sevilla med dess hetlevrade och passionerade folk tycks ha aklimatiserats vid ett hov, känt som det stelaste och mest ceremoniella i hela Europa. Ännu märkligare är det vänskapband, som han knöt med sin härskare, och som varade hans liv ut. Filip IV är en av Spaniens verkligt tragiska härskargestalter. Rätträdig men utan all politisk begåvning levde han i en politiskt upprörd tid, det 30-åriga krigets, med dess för Spaniens vidkommande så olyckliga följder. Kommo så därtill olyckor i hans familj, som förmodade hans enskilda liv. Det som väl var ljuspunkten i hans liv var hans mycket stora kärlek till och förståelse för konst. Han var en passionerad samlare; med Velazquez hade han oupplösligt knutit Spaniens största målare till sig.

Velazquez är den store barockmästaren. Men denna spanska barock, som uppbräts av honom, har intet av den stormande, brusande farten och överdådet och den lysande färgpraktiken hos Rubens eller den litet tomma, poserande karaktären hos den klassicistiska efterklangskonsten i senrenässansens Italien. Dess innersta kärna är den spanska realismen, stor och allvarlig. Redan de spanska "mörkmålarna" i Neapel, framförallt Ribera, ägde denna realism i hög grad. De vände sig från renessansens förfina, kultiverade typer och välja gärna sina

Fästningen Bredas kapitulation

motiv och modeller bland gatans pittoreska och samtidigt mera robusta och påtagliga människor. De avstå från dess linjeskönhet och ljusa färgharmonier och söka i stället karaktär och starka ljuseffekter. Ribera var på Velazquez tid mycket populär i Spanien och kan sägas vara utgångspunkten för den unge Velazquez. Liksom Ribera målar denne gärna genreartade motiv med stor realistisk trohet i mörka färger med stark belysning och svarta skuggor och en påtaglig fast modellering. Men redan under sin första italienska resa 1629—30 har han mottagit så starka nya intryck, att spåren därav snart bli synliga. Läromästarna äro venezianarna Tizian och framförallt Tintoretto. Deras måleriska syn, att med färg, ljus och skugga föremålen utan skarp modellering, blir utgångspunkten för en ny fas i hans eget måleri. Under 30-talet utvecklar han en ny målerisk stil, som under 50-talet når sin höjdpunkt. I den stora, utomordentligt vackert ordnade Velazquez-salen i Prado, där hans förnämsta verk från olika perioder sammanförts, får man en samlad bild av hans produktion av överväldigande verkan. Hans motivkrets är omfattande, men i första rummet är han den store porträttören och då i synnerhet av den kungliga familjen, alltifrån de stora officiella paradbilderna, avsedda för slottets praktskalar till enkla, färdlösa framställningar av de kungliga som privatpersoner.

Bland porträtten märkas i första hand de av konungen själv. Vi se honom som en helt ung man i helfigur, tunn och högre i helt svart dräkt med en obeskrivligt elegant, osökt hållning. Så kommer det stora paradporträttet med konungen som fölter till häst. Den väldiga bruna hästen i ren profil rör sig i barockens tunga, gungande galopp, och konungen, nu något äldre, sitter lugn och värdig i sadeln. Färgen är rikare och fylligare, ljuset glimmar i remyt och metallbeslag, den starka rundmodelleringen är försvunnen. Det är lätt att märka den venezianska skolan bakom det hela, om än karaktären är en helt annan än i Tizians ryttarbild av Karl V. Ur svensk synpunkt särskilt intressanta äro porträtt sådana som detta, därför att de äro utgångspunkt för Pilos ryttarbilder av Fredrik V av Danmark. I porträtten av kungen och infanterna, iförda jaktkostym tillsammans med en stor jakthund ute i det fria, har han givit en bild mera av privatmänniskan. Landskapet skisseras upp i breda, sumneriska drag. En yngre infanten Don Fernando med sina stora blå ögon och

sitt ljushyllta ansikte har en landskapsbakgrund i ljusa, lätta färger, medan Filip själv är insatt i ett höstligt landskap med bruna och gula toner, med vilka dräkten smälter samman. Den ensamma figuren mot det stora, mäktiga trädet, den avdämpade färgskalan, den gamla bistra, vita jakthunden vid konungens fötter understryka präglagen av trött resignation och melankoli. Det är en själstolkning av finaste art Velazquez ger i dessa porträtt med deras egendomliga blandning av isolerad höghet och djup mänsklighet, av stolt värdighet och enkel färdlöshet, av psykologiskt inträngande och dock återhållsamhet i skildringen.

Av de kungliga barnen har Velazquez givit ett helt galleri, från de små bleka, grävallvarliga barn i långa styckjortlar, av vilka flera dogo i spädlider och av vilka Wienmuséet har en hel samling, till de friska barnbilderna av Baltasar Carlos och Margarita Maria. Ett av Velazquez' alla vackraste porträtt är ryttarbilderna av Baltasar Carlos. Med en obeskrivligt grande air spränger den lilla 6-åriga prinsen snett ut mot åskådaren. Hästen stegar sig, så att man och svans flyga. I sin höjda hand håller han fältmarskalkstaven lyft, åt motsatta hållet fladdrar fältbindeln för vinden. Den stora hatten kastar en bred slagskugga i det lilla allvarliga barnansiktet. Till hela sin uppställning är detta ett barockverk med varandra korsande diagonaler som uttryck för den starka rörelsen. Färgen är av en utomordentlig skönhet. Den flyter tunn och liksom skälvande i vissa partier och slår ut i stora vibrerande, samlade fläckar av intensiv lyskraft i andra. Figurens huvudfärger i blått och rosa avteckna sig mot landskapets skimmrade blågröna toner med Sierra Guadaramas heroiska, snötäckta kedja i bakgrunden. Av den lilla Margarita Maria finnas många porträtt, som äga en såregen charm genom den förening av frisshet, barnslig oskuld och omedvetet behag, med

stram spansk värdighet för att ej säga grandeza, som målaren framhållit hos sin modell redan från 3-årsaldern.

Flera stora gruppbilder ha skapats av Velazquez, från Dryckesbröderna i slutet av 20-talet med den unge, vinlövsbekransade Bacchus bland spanska soldater och bönder, givna med en bred, kraftig realism och strålade livsglädje, till Väverskorna från mitten av 50-talet med dess studium av ljus- och rörelseproblemen. Hans största duk är Fästningen Bredas kapitulation, skildrande en episod i nederländska frihetskriget. Liksom i alla hans gruppbilder är kompositionen utomordentligt väl avvägd. De besegrade holländarna, blonda och kraftiga, till vänster motsvaras av de mörka, högresta spanjorerna till höger med sin skog av lansar, mörk mot himlen. De båda grupperna liksom knyts ihop på mitten genom de båda fältherrarna, den holländska av släkten Cronien, som överränner det spanska nyckel, och Spolina, den stora spanska generalen, som lätt framtböjd lägger sin hand på hans axel. Bakom det hela breder sig landskapet med brinnande byar i den blågröna ton, som Velazquez gärna använde i bakgrunden. Kan man se en ädlare representant för det riderliga Spanien än denne fältherre — högest, tunn, elegant, utan ett stänk av segrens övermod, fylld av djup, varm medkänsla med den besegrade, uttryckt med den finaste takt. Detta verk låter mästaren själv framstå som en verkligt förfina, nobel personlighet.

Verken från 50-talet visa Velazquez' måleriska stil i dess högsta fulländning. Färgen är flytt och liksom flödande och avvästas i vibrerande ljus- och färgfläckar än med breda, kraftiga penseldrag, än med oändligt låta och luftiga. Modelleringen framgår ur ett system av färgfläckar bredvid varandra, ej ur svarta, skarpt avgränsade skuggor. Dessa bli i stället grå, låta och liksom darrande. Atmosfären, ljuset, kringflyter föremålen, utplånar alla detaljer och skapar i stället en helhetsbild. Målaren rör sig med antydningar, och därmed när han en illusionsverkan, som aldrig någon spansk målare förut. I denna tydliga strävan till djupverkan och rörelse i färgernas och ljusets vibrerande liv och detaljernas uppgående i en stor helhetsverkan är det Velazquez visar sig som den store barockmålaren.

Liksom Greco kom även Velazquez att spela en stor roll för impressionisterna — Manet under sitt första skede var helt påverkad av honom. Men Velazquez lämnades snart för ett ännu längre glände ljusmåleri, som helt upplöste föremålets fasta struktur och ersatte denna med ett vibrerande ljusfenomen. Så långt gick aldrig Velazquez, ty som äkta 1600-talsspanjor lämnade han aldrig verklighetens fasta grund.

Skölkjannor
Maggördlar
Grossessgördlar
Åderbräcksstrumpor
m. m., m. m.

Telefon: "Instru-ment-Kifa"

KIFA
KUNGL. HOVL. LEFFL. RANTÖR

31 Regeringsgatan 31

Tidevarvet

Till våra lösnummerköparens tjänst, från vilka vi ofta få mottaga förfrågningar om var Tidevarvet finns att köpa, följer härnedan en förteckning över de affärer i Stockholm, som föra Tidevarvet.

BLASIEHOLMEN.

Arsenalsgatan 1.
Arsenalsgatan 9.

NORRMALM.

Allm. Tidningskontoret.
Dag Nyh. Strefplan.
Centralstationen, bägge tidningskioskerna.
Vasagatan 12.
Upplandsgatan 2.
Upplandsgatan 10.
Upplandsgatan 50.
Birger Jarlsgratan 90.
Birger Jarlsgratan 127.
Ingemarsgatan 6.
Sveavägen 80.
Kungstensgatan 56.
Observatoriegatan 6.
S:t Eriksgratan 89.
S:t Eriksgratan 104.
Karibergsvägen 52.
Birkegatan 9.
Dalagatan 78.
Odengatan 42.
Odengatan 63.
Vanadsvägen 2.
Jarlapan, kiosken.
Regeringsgatan 77.
Brunkebergstorg 7.
Barnhusgatan 20.
Kiosken Folkets Hus
Fredsgatan 4.

ÖSTERMALM.

Nybrogatan 7.
Nybrogatan 28.
Artilleriegatan 51.
Skepparegatan 7.
Storgatan 78.
Karlavägen 48.
Humlegårdsgatan 20.
Karlavägen 52—54.
Karlavägen 40.

KUNGSHOLMEN.

Fridhemsplan, kiosken.
Hantverkaregatan 8.
Bergsgatan 23.
Kungsholmstorg 14.
Scheelegatan 17.

SÖDERMALM.

Slussplan 1—3.
Slussplan 9.
S:t Paulsgatan 6.
Mosebacketorg 16—18.
Götgatan 40.
Folkungagatan 108.
Folkungagatan 76.
Nytorpsgatan 24.
Asogatan 54.
Erstagatan 22.
Erstagatan 26.
Skånegatan 55.
Södermannagatan 38.
Hornsgatan 28.
Hornsgatan 100.
Björngårdsgatan 8.
Högålidsgatan 48.
Vollmar Yxkullsgatan 10.
Långholmsgatan 22.

HÖR TIDNINGSPÖRSÄLJARE

VID:
Stureplan.
Norrmalsntorg.
Norra Bantorget.
Drottningg.—Kungsgatan.
Sveavägen.—Tegnegatan
Odenplan.

**FÖRSÄKRING
SKANKER
TRYGGHET**

**FOLKET
Livförsäkring**

**SAMARBETE
Brand-Ölycks-
falla-Garanti-
Bil-försäkring**

**Kooperationens Försäkrings-Anstalter
Kungsgatan 5 - Stockholm**

SEDESLÖST LEVERNE...

Forts. fr. sid. 1.

Denna, som omedelbart skall förslas om förhör med samma rättsprocedur, som gäller för lösdriarna, kan döma till intagning i arbetsanstalt. Ordet tvångsarbeta förekommer icke. Även Landskrona skall sålunda kallas arbetsanstalt, närmast asyl för oförfätligheter.

Har hr. Petré "mycket litet" gemensamt med hr. von Koch?

Angående detta nya lagförslag, som vi här för kortelheten skall kalla det Petrénska, har en närmare utläggning gjorts i Socialdemokraten av den 31 juli i år av hovrättsrådet Petré. Han säger där, att sakkunnigas förslag har mycket litet gemensamt med det von Kochska. "Polisen helt avkopplad som domare i ärenden rörande prostitutionen" samt "förslaget det första i sitt slag, som icke gör skillnad mellan män och kvinnor". Frånsett den omständigheten, att det Petrénska förslaget är mycket redigare och lättbegripligare skrivet än det föregående och odisputabelt innehåller väsentliga förbättringar, kunna vi dock inte finna att någon grundväsentlig skillnad föreligger.

Vi tillåta oss, att ehuru vi på sin tid ingående redogjort för och polemiserat emot det von Kochska förslaget, lämna en kort rekapitulering av det väsentliga punkter.

Med avseende på de prostituerade behandling innehöll det följande. I städerna skulle finnas ett hjälputskott, utsett av fattigvårdsstyrelse, barnvårdsnämnd och hälsovårdsnämnd och till övervägande del bestående av kvinnor. I mindre städer och landskommuner kunde detta hjälputskott ersättas av fattigvårdsdelegerade. I varje kommun med hjälputskott skulle förutom detta finnas ett erforderligt antal kvinnliga tillsyningsmän. Det framgick dock icke i förslaget vilken myndighet, som skulle tillsätta dessa.

Hjälputskottet hade att vidtaga åtgärder emot de prostituerade. Med prostituerade förstods den, som under vissa angivna betingelser *venemässigt beredd sig inkomst genom utskott* samt var under 21 år, var sinnessjuk och icke sinnesslös, hemfallen till dryckenskap, förmedlade utskott bland ungdom under 21 år eller var värdig för allmän sedlighet, ordning och säkerhet. Uppfylldes någon av dessa betingelser kunde personen ifråga av tillsyningsmannen eller polisman vid hämtningens påföljd installas inför hjälputskottet, samtjuddt som detta underrättades.

Hjälputskottet hade sedan att med anlitande av arbetsförmedlingsanstalt, genom hänvändelse till anhöriga el. dyl. vidtaga åtgärder för den anhållnas tillrättaförande. Voro inte dessa hjälpåtgärder tillfyllest, skulle hon anvisas arbete vid statliga arbetsföretag, ställas under övervakning och i sista hand kunna genom polis och länsstyrelse ådömas tvångsarbete.

Jämförelsen mellan de båda lagförslagen ger först vid handen, att ordet prostitution, som förekom i en kapitelrubrik i von Kochs förslag, icke finns i det nya förslaget, text, men väl i dess motivering. Som förut framhållits betyder dock åtgärden mera än ordet. Det kan kvitta om jag blir "tagen i förvar" som "sedeslös av samhällsskaddig art" eller som "prostituerad".

Vederbörande samhällsorgan kallas i ena fallet hjälputskott, i det andra skyddsnämnd. Det tillsattes i ena fallet av barnvårdsnämnd, fattigvårdsstyrelse och hälsovårdsnämnd, i det andra fallet av stadsfullmäktige, med särskild hänsyn tagen till erfarenhet

angående barnvård, fattigvård, hälsovård och nykterhetsvård. De von Kochska tillsyningsmännen saknas, men skyddsnämnderna kunna kalla till sitt biträde "därtill skickade män och kvinnor". Finns något som hindrar, att en skyddsnämnd kan på detta sätt anställa i sin tjänst personer med full motsvarighet till dessa tillsyningsmän, ja varför icke en ny form av sedlighetspolis?

Där hr. von Koch säger hon, säger hr. Petré han.

Enligt det von Kochska förslaget kunde polis eller tillsyningsman utan vidare anmoda personen i fråga att inställa sig inför hjälputskottet. Enligt det Petrénska är det polisens skyldighet att ofördröjligen anmäla de utskottiga, som komma under lagen, till skyddsnämnden. Både hjälputskott och skyddsnämnd skulle utöva sina hjälpåtgärder oberoende av polis i första hand. Men när det kommer till tvångsåtgärder, överlämnas enligt det von Kochska förslaget den anhållne till polismyndighet och först i sista hand till länsstyrelsen, enligt det Petrénska till länsstyrelsen direkt, vilket utan tvivel utgör en fördelaktig förenklighet. Den mest väsentliga skillnaden mellan de båda förslagen torde slutligen vara, att där von Koch i motiveringen säger "hon", säger Petré han, fastän det i själva verket i regel fortfarande torde bli fråga om "hon", på grund av den åtskillnad som göres mellan sedeslösa personer i olika ekonomisk ställning. Den säljande parten i den vanliga (icke homosexuella) prostitutionen är ju så gott som alltid kvinnan och endast "hon" faller därför inom lagen. Någon "likhet inför lagen" avser förslaget sålunda icke att skapa. Köparen har fortfarande icke nämnvärt intresserat vederbörande.

Hyste man genomet det von Kochska förslaget farhågor för att det lämnade fritt spelrum för det administrativa godtycklet genom den makt, som lades i tillsyningsmännens händer, torde förhållandena inte bli mycket bättre genom det nya förslaget. Ty som redan nämnts åläggas hälsovårdsnämnd, nykterhetsnämnd, barnvårdsnämnd, fattigvårdsstyrelse och polis att göra anmälan till skyddsnämnd och nämnden skall även eljest skaffa sig kännedom om sådana fall, där "dess ingripande synes påkallat" — icke nödvändigtvis är påkallat — ett åläggande, som tycks lämna fältet öppet för lagligt kommunalt skvaller.

Åtgärdernas föremål.

Gå vi sedan till förslagens kärnpunkt, vilka kategorier sedeslöst levande samhälls ingripande skall träffa, förefinnes onekligen en viss skillnad, men vi vilja dock påstå, att den ena lösningen blir lika litet tillfredsställande som den andra.

Ty vilka äro nu föremål för skyddsnämndens åtgärder?

Först och främst den, som fylt 18 men inte 21 år och är hemfallen åt utskottigt leverne i tillfälliga och lösa förbindelser samt till följd därav uppenbarligen är i fara att bli oförmög till hederlig självförsörjning och samhällsnyttigt liv. Vi lämna tillvidare denna kategori.

Det där andra den som fylt 21 år och utan att "ägna sig åt ordnat arbete" eller eljest på hederligt sätt försörja sig hemfaller åt utskottigt leverne, samt till följd därav är i fara att bli oförmög till hederlig självförsörjning och samhällsnyttigt liv, samt antingen förleder ungdom under 21 år till utskott eller genom uppfördan eller inbjudan till utskott står anständigheten eller ästadkommer förgävelse eller blir grovt störande för närboende.

I det von Kochska förslaget var huvudvillkoret för samhälls ingripande att vederbörande *venemässigt beredd sig inkomst genom utskott*. Sakkunniga av 1927 finna detta på sekundär betydelse och anse det avgörande vara "huruvida personen ifråga, man eller kvinna, förfallit till sedeslöst leverne av så svår beskaffenhet, att det måste betecknas som samhällsskaddigt".

Den von Kochska definitionen, som svepte in hela skaran av halvyrikes-prostituerade, ledda, som från flera håll påpekats, till rena orimligheter. Men det blir knappast bättre efter den Petrénska.

Den som har ordnat arbete och hederlig försörjning kan finansiera prostitutionen.

Den som har ett ordnat arbete eller hederlig försörjning och hemfaller till lösa och tillfälliga förbindelser och därigenom förleder ungdom till utskott eller stör ordning och sedlighet, den går fri och skyddad för de kommunala uppfostringsåtgärderna. Den som fattige och arbetslösa, utan förmögen släkt eller pengar på banken, den drabbas av denna lag.

Antag att en person från vilken samhällskrets som helst med "ordnat arbete", som ger god inkomst, eller en person med ärd förmögenhet, så stor att den tillåter personen ifråga att leva ett fullkomligt parasitliv — ty de bemeddela föra dock ej alltid — vilket de sakkunniga synas förutsätta — ett samhällsnyttigt liv — antag, säga vi, att en sådan person av den ena eller andra kategorien ingår lösa och tillfälliga förbindelser, i hög grad ägnade att "förleda ungdom" — ej minst genom att förskaffa denna ungdom inkomster och möjligheter till ett nöjesfullt liv utan arbete — så drabbas ej han av samhälls ingripande, även om de lösa och tillfälliga förbindelserna aldrig så mycket stora anständigheten eller bli grovt störande för kringboende eller andra. Ty han har pengar, han har sin hederliga försörjning, som ger honom medel att finansiera och vidmakthålla prostitutionens företeelse. Är det ej något barockt i det, att just den omständigheten att han är i besittning av medel att köpa, just det friar honom från alla påföljder av köpföreteelse. De gå ut allena över den säljande, den ekonomiskt svagare parten.

Både von Kochs och Petréns förslag att få fram gränserna för den straffbara utskuten leda sålunda till rena orimligheter. Detta kan alls inte skyllas på förslagsställarna, utan beror helt enkelt på att uppgiften är olös.

Samhället vill inte uppge drömmen om tvånget.

Det samhällliga ingripandet må betecknas och klädas om hur som helst, man må tala om prostitution eller sedeslöst leverne av samhällsskaddig art, man må säga häkta eller taga i förvar — till slut står dock samhället inför sin sista nödfallsuttväg — tvångsarbete. Och detta förblir detsamma, vare sig det tilldöms av "polis" eller länsstyrelse, — som är högsta polismyndighet i länet. Men finns något som talar för att just denna myndighet har någon särskild förmåga att bedöma och behandla den samhällsskaddiga sedeslösheten?

Samhället har svårt att uppge drömmen om tvånget som alla svärigheters lösning. Alla kommittéer offra sidor på att framhålla nödvändigheten av upplysning och uppfostran. Så gör även herr Petré både i betänkan och i den förte nämnda förklarande artikeln. Men de samhällliga organen med riksdagen främst vägra konsek-

vent att i verkligheten ge sig i kast med detta reformatoriska upplysningsarbete, om vars välförda resultat man alltså ännu inte kan ha någon erfarenhet i siffror att peka på. De vägra under förvändning, att de inte väga lita på dessa nya slag av åtgärder, de väga inte släppa tvånget. Men vad vet vi om tvånget? Jo, att det inte hjälper. Tvångsåtgärder mot de prostituerade har aldrig hjälpt. Ingenting hjälper så länge vi inte gå till botten med prostitutionsföreteelsen och, som professor Almkvist säger, vända oss även mot "männens efterfrågan på köns- umgänge utan ansvar samt den möjlighet som därigenom uppstår för kvinnorna att förtjäna pengar utan arbete", samt angräpa övriga sociala missförhållanden, såsom underbetalt kvinnoarbete, dåliga bostadsförhållanden och bristande nöjeskultur.

Övervärdering av sexuallivets betydelse.

Vi ha förut framhållit vikten och betydelsen av att samhället inte riktar sina åtgärder emot en viss livsföring utan mot bestämda begångna brott. Hur skulle det ta sig ut, om en skyddsnämnd inrättades för att tillrättaföra dem, som "äro i fara" att begå försörjningsbrott, eftersom detta är en i vårt svenska samhälle så ytterst vanlig förbyteelse. Skulle det hjälpa att "söka bibringa honom insikt om vådan av fortsatt försörjning leverne och att genom personlig inverkan söka förmå honom att föra ett ordentligt och samhällsnyttigt liv och allvarligt erinra honom om de påföljder, som i annat fall kunna inträda".

Kanske även andra sjuka än de av könssjukdomar lidande borde genom kommunala organ uppmannas "rådföra läkare och följa dennes föreskrifter eller att söka vård i sjukhus". Många sjukdomar, exempelvis tuberkulos, sockersjuka, reumatism, kunna göra människor oförmögna till hederlig självförsörjning. Hur många skulle ej för sin välfärd skulda behöva få både arbete och yrkesutbildning, om bytte av verksamhet eller vistelseort?

Här föreligger, synes det oss, en övervärdering av sexuallivets betydelse, den slarviga livsföringen på det område skulle mer än slarvig livsföring i annat avseende påkalla samhälls ingripande.

Men, säga de sakkunniga genom hr. Petré, frågan om prostitutionens bekämpande måste få sin lösning, den har allt för länge stått på dagordningen. "Att ingenting göra, d. v. s. den rena nihilismen, kan beträffande prostitutionen ur samhällets synpunkt icke försvaras." Här om äro vi fullt eniga.

Låt barnvårdsnämnderna ta hand om omyndig ungdom.

Vi ha från början betonat uppfostrans betydelse och samhällets rätt och plikt att ge sina omyndiga medlemmar en vägledande uppfostran. Barnvårdsnämndernas utsträckta verksamhet synes oss på många håll redan gjort goda ansatser. Behövas verkligen nya kommunala organ för ungdomar mellan 18 och 21 år? Upplysningsverksamheten, som sakkunniga ålagt sina skyddsnämnder, ha barnvårdsnämnderna redan frivilligt i stor utsträckning satt i gång. Och den upplysningen är ej avsedd endast för åldern under 18 år. En så ofysiologisk och onaturlig gränslinje kan man ej sätta. Vi vilja i detta sammanhang peka på behovet av tillgång till sakkunnig rådgivning för föräldrar, lärare och barnvårdsmyndighet, som ofta stå frågande och villrådig inför ungdomsproblemen, bl. a. sexuallivets olika yttringar hos barn och ungdom.

Rådfrågningsbyråer ledda av socialt intresserade, specialutbildade läkare eller pedagoger fylla här en betydelsefull uppgift, varom erfarenheter från skilda håll vitna.

Om de nuvarande barnvårdsnämndernas namn och sammansättning är i behov av ändring i och för denna utvidgade verksamhet, synes oss den ändringen mera enkel och naturlig än tillskapandet av en helt ny nämnd.

Upplysning och uppfostran böra — därom äro väl alla ense — söka att hos manlig och kvinnlig ungdom skapa en ansvarsfull uppfattning av de sexuella livsföreteelserna samt insikt om vikten av nödig självbehärsning mot det sexuella området. Men hur skall detta kunna lyckas om samhällets egna lagar fastslå, att den ena parten i prostitutionsföreteelsen — den betalande — är i sin fulla rätt, den andra däremot lagöverträdare, ev. hemfallen till tvångsarbete? — I likhet med det övergivna reglementeringssystemet är även det Petrénska förslaget ignat att förvilla begreppen och motverka en behövlig omändring av det allmänna tänkesättet.

Det av sakkunniga som särskilt behövligt framhålla räddningsarbetet bland prostituerade ungdomar torde även kunna komma in under barnvårdsnämndernas utsträckta verksamhet, och vi upprepa kravet på att lagstadgad skyddsålder utsträcker även för gossar. Vi kunna sålunda reservationlös ansluta oss till de i hr. Petréns särskilda yttrande föreslagna ändringarna av strafflagen 18 kap. 6—10 §§. Likaså till hans påpekande av steriliserings betydelse för att hindra lösdrieveriets och prostitutionens rekrytering.

Myndiga mäns och kvinnors sexuella vandell anse vi icke bör bli föremål för särskild lagstiftning.

Då vi sedan återvända till de vuxna torde det tillåtas att påpeka ett missförstånd, som föreligger i hr. Petréns förut nämnda artikel i Soc. Dem. Där omnämnes att Frisnande Kvinnors Riksförbund och Svenska Kvinnors Medborgarförbund hemställt om att bekämpandet av prostitutionsföreteelsen skulle läggas i händerna på det kommunalt förtröendeorgan. Detta yrkande hänföra sig till åtgärderna mot omyndig ungdom. Däremot framhålls uttryckligen att myndiga kvinnors sexuella vandell anse vi icke bör bli föremål för särskild lagstiftning.

Den satsen bör rätteligen gälla även "myndiga män", även om vi hålla före, att de föreslagna åtgärderna i regel komma att drabba kvinnorna. Men vilket som, vi behöva dem icke. Vi visa på befintliga paragrafer i strafflagen, på alkoholistlagstiftningen jämte de ovan föreslagna förändringarna samt det synnerligen betydliga lagkomplex, som representeras av lagarna om internering av återfallsförbrytare och psykiiskt abnorma. Vi peka på hur rättspraxis för de senare åren ytterligare ådagalagt, att man med gällande lagstiftning mycket väl kommer åt de s. k. sol- och värnarna, koppeltorskarna och soutenörerna och andra som i utskottigt förvarssyfte utnyttja omständigheterna och sina medmänniskor.

Men vi vilja ej vara med om åtgärder, som genom felaktigt angripande av problemet från början, äro dömda att misslyckas, som under en humanitär och socialhygienisk förklarad gömma en brutal klass- och könslag. En lag som dessutom underlåter att taga hänsyn till nutidens strävan att gå till grunden med de sexuella missförhållandena.

HJÄLTAR I KAMP...

Forts. fr. sid. 3.

Här fann han det hårda vetet, den häriga sort, som kallas Kubanka. Under århundraden, som ingen räknat, har det skjutit sina ljusa grön strån upp genom jorden, nödortfött berröd med ett enkelt rodkap, som man aldrig skulle vika kalla plog. Det växer med kort, kraftig hälm under de hetta somrarna. Dess flata, mogna ax med styva agnar skördas av kirgiserna med små skäror under dagens hetaste timmar. Dess glänsande, hårda korn tröskas av detta okunniga folk med slagor eller genom att driva boskap och kameler runt, runt över den i en cirkelformig fälla hop-samlade säden.

Carleton hade funnit vad han sökte. Han for hem och gick till myndigheterna igen. Han visade på kartan var vetet skulle växa i dess nya hemland. Han sådde Kubanka på de torra slätterna i väster, som man inte vet om man ärligt skall benämna öken eller mera artigt prärie. Men han nöjde sig inte med detta. Han skickade av sitt köksbara vete till varje tänkbart område, från sydligaste Texas, till Röda Floden i norr och så långt österut som till västra Minnesota, där det inte var tillnärmelsevis så torr, som det borstiga vetet tycktes förda. —

Så började det hårda vetet från västra Asien visa vad det dög till. Professor Saunders från Syd-Dakota skrev om Kubanka: Det har blottat provet synnerligen väl och avkastade trots ogynnsamma förhållanden omkring trotts bushels, där andra sorter inte gävo mer än två till åtta bushels.

Men det behövdes mer än vetenskapliga rapporter — det behövdes mer kamp på liv och död för att förmå amerikanska farmare att odla det ryska vetet. Man gav det åt svinen. Det var ingen marknad för den sortens säd. Mjölvarna kunde inte mala det. Carleton fick gripa sig an med att söka öppna marknaden för sitt vete.

Han överklämde inte den minsta detalj åt slumpen, åt vänner eller assistenterna. Fullständigt utan humor arbetade han personligen, envist, uttröttligt i alla riktningar. Det ryska vetet var i Europa berömt inom maccaroni-silverkringen. Carleton blev den mest fantastiska maccaroni-entusiast. Han skrev till amerikanska konsulerna i Lyon och Marseille och Alade dem att tillkänna sig för det maccaroniaktiga franska folket, att Staterna nu hade ett maccaronivete, lika bra om inte bättre än det ryska. Han förebrådde exportörerna den snäskligaste chance de försillde. Och märkligast av allt, han försökte övertyga Amerika om att maccaroni måste bli dess nationellt likvärdig som skinka och ägg.

Han grälade upp restauranterna för deras dåliga sätt att tillaga maccaroni. Han blev en sorts maccaroni-profet. Han offrade dagar och veckor på att vinna proselyter. Han studerade kokböcker och rådförde framstående kökschefer. Han fyllde sida efter sida i allvarliga tidsskrifter — officiella publikationer, som ingen läste — med de läckraste recept för semolinagrny, tillverkade av ryskt vete. Han gav noggranna anvisningar för gräddning av semolina-munkar, han prisade den kalla semolinapuddingens sökska smak, härlig, när den garnerades med krushärlig. Sådan var hans vetenskap!

Men det viktigaste är ändå brödet. Kvarnarna upptände en kör av klågovisar, när det hårda vetet började uppenbara sig i kvarnarna. — Det är så hårt att vi inte kan mala det. — De började anklaga Carleton. Han uppsökte dem. Han berättade om kvarnarna vid Volga. Om det härliga bröd som i Ryssland bakades av det häriga vetet. —

Aldrig har ett vetenskapligt arbete fört till framgång med så många ovetenskapliga, underliga små knep, utförd av en enda man. Ensam, utskrädd, utskälld klockade Carleton vidare.

Han sov knappast en natt under de första åren av 1900-talet, och när han någon gång sov drömde han om vete. Han var en prövning till och med för sina bästa vänner i departementet, han störde dem, när de voro upptagna, för att med lysande ögon övertyga dem om Kubankas underbara egenskaper — som de för länge sedan höllo med honom

om. Han blev förfärligt tråkig, så tråkig och benärlig att han nästan var intressant. Människorna skrämtade åt honom. Men naturen kom till hans hjälp. 1904 kom svarstrossen smygande. På farmarna i Nebraska, där den fruktade parasiten ödlade hela fält av det inhemska vetet, så att de inte ens voro värda att mejas — där vajade Kubankas borstiga ax i vinden, tunga av korn och gävo tjugo fem bushels per tunnland. Där 50 eller 60 procent av det gamla vetet blev förstört, märktes knappast ett spår av rost på det nya. Farmarna häpnade. Kvarnarna slutade upp med sina smådelar. Carleton själv var övervårdigad.

Under tiden hade han svårigheter med att klara sig själv. En av hans döttrar blev sjuk. Han gav ut alla sina pengar på läkarvård. Hans lön i statens tjänst var inte stort. Han måste låna till det nödvändigaste.

Det är sant att värdet för veteskörd 1907 var sex millioner pund. Det var tre tusen gånger den summa, som regeringen givit ut för att få det nya vetet infört, tio tusen gånger Carletons lön under samma år.

Det är också säkert, att det inte hade funnits något Kubankavete alla, om inte Carleton funnits. Men han bad inte sin hustru, regeringen, om någon hjälp. Han strävde försvilt, idiotiskt för att reda sig själv. Han gjorde ett första försök att reda upp sina affärer. Han lånade 8000 pund av en rik vän, en spannmålslung. Det var ingenting obehörigt till hans affärer med denne. Men — spannmålslungen tillhörde olyckligtvis ett annat politiskt parti och dessutom såg det så illa ut, att en man i statens tjänst lånade pengar av en representant för spannmålsintressena.

Carleton kallades inför departements-sekretären. Och Carleton, veteindustriens grundläggare, det röda intervjuets banbrytare, fick nittio dagars suspension från sin tjänst, under vilken tid han skulle till sista öret betala tillbaka sitt lån till spannmålsmannen eller också —

Under de följande sju åren Yingo de banker, som haft affärer med Carleton, checker tecknade av honom på deklar av eller hela summan, som han varit skyldig dem. De kommo utan kommentarer från Panama, från Honduras, från Peru. Så flyttade han från det ena heta lilla jobbet till det andra i trakterna kring ekvatorn.

Hans vänner höorde bara de goda nyheterna från bankerna. Och de, som för länge sedan uppgivit allt hopp om att få sina ään återbetalda, började mottaga små avbetalningar, aldrig åtföljda av ett ord.

Men det var helt darrerna och Carleton var ensam, hustru och barn hade stannat i Norden. Moskieterna voro svåra för honom — han var en slätternas son och luften var tung och kvav. Den 26 april 1925 dog Mark Alfred Carleton i Paíta i Peru av akut malaria.

Och jag vill tillägga, sade en kollega, som vördade den märklige mannens minne, också av ett brustet hjärta.

Det talas om ett monument. Men varför ett monument? Carleton själv skulle inte ha brytt sig om det, naturligen, som han var. Låt hans minnesmärke bli de stora fält, där vetet från Kharkov grönskar härligt om våren efter den hårda vintern, som förr brukade ruinera veteodlarna. Låt hans minnesmärke bli det stolta Kubankavetes ljusa guld, förvandlat till gyllene brons när skördetiden kommer på de fält, som före Carletons tid voro svarta och döda av rost.

SEBASTIAN Forts. fr. sid. 1
Det dansar och blixtar — vi invespas i kruttrök — förgås av giftiga gaser. Jag böjer mig ner över en döende soldat och frågar efter hans namn. — "Sebastian" — svarar han med bleka barnsliga läppar. Och i den flyende dödsminutens klarhet fattar ynglingen, att han dödat sig själv.

Wien i augusti 1929.

E. B. G.

HYRORNA

Forts. från sid 2.

enkelrum med kokvrå, 1 rum och kök och dusch 1,450 kr. — då är rummet, som förut nämnda, icke litet, 2 rum, badrum, kök, rymlig hall, parkettgolv i hall och båda rummen 2,000 kr.

Från en annan byrå svarar man, att det finns moderna små våningar på 85-der, även i de äldre husen, för 1,000—1,800 kr. — 2 rum och kök.

Det är Kungsholmen sedan, som kommer med den stora övrraskningen, den som för en yttlig betraktare övrraskande de nära tenderar beräkningen och förnuftet.

— Vi ha en stor mängd av äldre moderna 2- och 3-rumsvåningar i våra nya hus här, svarar man där, både sen i våras uthyrd, nysst uthyrd och ännu uthyrd. Kungsholmsstrand t. ex. har just nu sju stora hus under byggnad.

Nåstan undantagslöst småvåningar. Men dyrt där. Utsikten skall betalas! Den är utomordentligt! Rumspriset lika!

— Ett par av de nya husen förefås frägar. En tre-rumsvåning med badrum och köksalkov står i 3,000 kr. herrrummet eller matalen har här låg och bred fönsterad över hela framväggen ut mot Klara sjö, så att ingenting förefås av utsikten. Men en bokhyllans långvägg får man i stället se sig om efter. 2 rum och kök, 2 små mörka hallar, kapprum — 2,500 kr.

— Därför, svarar den vänliga förestandarinnan för en stor uthyringsbyrå, belägen på Kungsholmen, "därför vill jag säga Er att tiden 'sväng om'."

Nu ha vi en kolossal brist på moderna småvåningar, vi ha hundratals av ansökningar liggande inne på icke moderniserade våningar å 1—3 rum. Det är för dyrt att betala 3,000 kr. i hyra för den som kanske har 7—8,000 i inkomst. Hur bra än frun eller hembiträdet har det, så blir det snett och vint med den livshushållningen i alla fall! Medelklassen, som icke når upp till 9,000 kr. i årsinkomst stötar nu samfällt tillbaka till de billiga, moderna småvåningarna. Och i jämförelse ställ, är titeln också missvisande för dem. Ty rummen äro mycket, mycket större, högre, luftigare. Man hör inte heller var gång grannen drar ut sin byrålåda.

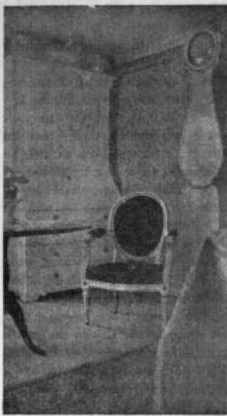
Vad säger nu Östermalms? Ack, på Östermalms står det inga moderna 2-3-rumsvåningar. Nästan inga. Fanns det några, så blevo de uthyrd i våra. På Östermalms — där besittar man som tidstyptiskt historien om sömmerskan.

En liten bild och anspråkloshet sömmerskan har en modern lägenhet på central Östermalmsgata för det verkligt billiga priset av 600 kr. för 2 rum och kök. Men rummen äro mycket små, hennes kundkrets har utökats, och hon funderar på en flyttning. Hon vill ha en modern och rymlig lägenhet, och hon söker upp en mindre uthyrningsbyrå, en av dessa "föga önskvärda", som taga in skrivningsavgift av hyresgästen och provision av värden.

Hon betalar sin in skrivningsavgift, man skriver upp hennes namn och adress och förundrar sig över den låga hyra hon hittills erlagt. Hon hade inte heller själv glömt av den helt och hållet, hon hade inte vågat säga upp sin gamla bostad, förrän hon hade en ny säker.

Nästa morgon vaknade den lilla blida sömmerskan vid en kö av folk i sin trappa — spekulanten på Aeneses lägenhet. Den var billig — för den icke över sig samvetslösa men smarta byrån hade varit en adress. En praktik adress. Mer än 20 människor kom i den lilla sömmerskans trappa den dagen. Så hade den adressen på en lägenhet, som ännu icke ens ledigförklarats, gottgjort många in skrivningsavgifter för de hoppfulla som sökte två rum och kök på Östermalms.

Men den som skall flytta i höst till "fullt modern trerum" den borde ta papper och penna först och skriva mycket lätliga siffror. För inkomstdändan, för hyressidan och eventuellt för spårvarnadsfär. Sedan kan det hända att en och annan följer föredraget från Kungsholmen: ringer till stora byrån, begär en hederlig modern trerums våning eller tvårum. Den har också större rum och tytare väggar än den "fullt moderna våningen med alla bekvämligheter" i våra värmeledningshus.

Vår Bostad

Nya Möbler

Begär förslag, allt utföres på beställning. Renovering av antika möbler. Ompoler og. boning, lackering, målningar på gamla möbler. Allt arbete utföres omsorgsfullt.

Sundström & Edberg

Verkstäder Söbylegatan 9 Tel. 720.32

Hilda Fridh

Textiltätelag Droctingngatan 102 Stockholm Telefon 126 99

Handvävnader för

Heminredning: Möbelfeger. Draperier m. m. Garnförsäljning. **El lever mottagas**

Urmakare

Mårten Carlsson

Optik-försäljning Reparationer

Karlavägen 36 Telefon 742 85

"TENNSTUGAN"

NYBROGATAN 6 telefon 6. 96

Tenn i gamla och nya stilar

Fajanser m. m. Affärstid 10—6

ORION

har blivit de erfarna husmödrarnas Dammsugare. Kan Ni undvara den?

Svenska Maskinfabrikatet STANDARD Stockholm 16 Telefon "Svenska Standard"

Knutsons Dubblettomaner

Tag kännedom om deras konstruktione innan Ni beslutar Eder för köp. (Rymma fullständigt alla sängkläderna)

Specialaffär för bäddmöbler och sängkläder

Korkmattor Dalagatan 14 Tel. Vasa 117 38

Höstspalten

Hattar och Scarves

Senaste nyheter!

Modesalong "Lees"

Birger Jarlsгатan 29 (vid Engelbäcksparken) — Tel. 8448

Höstens Nyheter i

Handskar & Vantar

inkomma i

SKÅNSKA

HANDSKAFFÄREN

Birger Jarlsгатan 35

Innehavare: Hilda Jansson

Höstens Nyheter

nu inkomna i

Ernst S. Berg

KLÄDESHANDEL

Drottninggatan 56

Stockholm

Telefon 147 89

Norr 103 90

GUSTAF NILSSON

DAMSKRÄDDERI

RIDDAREGATAN 19

STOCKHOLM

Tel. 729 09

Tel. 729 09

Specialitet: Sjuksköterskekappor

Det största strumpurvalet

erbjuder våra 6 specialaffärer

Bredenbergs

Hannagatan 20 Drottningg. 26
Hannagatan 16 Hornsgatan 54 A
Humlegårdsgränd 10 Kungsgatan 98

Om Ni eller någon av

deras bekanta lider av ömma fötter och har svårt att få lämpliga skodon — låt oss visa Eder våra av läkare, massörer och tusentals förbrukade rekommenderade

ESPLANADSKODON (Innesändsätt)

Lindkvists

Skomagasin Söbylegatan 69 Tel. 72209. 0. 108